

Bijlage 4

ONDERNEMEN KUN JE LEREN! AANPAK DOORLOPENDE LEERLIJN ONDERNEMENDE HOUDING

INLEIDING

Komend schooljaar start bij Veehouderij de pilot reflecteren. De focus ligt voornamelijk op leerjaar 1 en 2. Aangezien reflecteren alles te maken heeft met inzicht in de eigen en andermans houding en aangezien de houding van leerlingen van veehouderij ondernemend moet zijn om succesvol in het beroep en leven te staan hebben wij de reflectielijn de titel “ondernemen kun je leren!” meegegeven.

VERBINDINGEN

Deze pilot maakt verbinding met vele aspecten van het (onderwijs) ontwikkelproces waarin het AOC zich op dit moment bevindt. Voordat we ingaan op de concrete uitwerking van de pilot, willen we eerst aandacht besteden aan deze verbindingen.

VERBINDING MET DE AOC VISIE

In de visie van het AOC staat de leerling centraal. Dit betekent dat de leerling de aandacht krijgt die hij/zij verdient. Het betekent ook dat hij/zij zich kan en mag ontwikkelen aansluitend op de mogelijkheden en wensen van de leerling. De “school” stelt zichzelf daarbij dienstbaar op. Dit betekent dat medewerkers alles in het werk zullen stellen om het beste uit de leerling te halen. Het betekent dat leerlingen onder begeleiding werken aan de eigen talenten en kwaliteiten. Dit is precies wat de pilot van melkveehouderij voorstaat. Vanuit de beroepscontext wordt de leerling met behulp van prikkelende werkvormen uitgedaagd zichzelf te leren kennen, de eigen talenten te ontdekken en vooral wordt uitgedaagd om hier wat mee te doen!

VERBINDING MET CKS

In het schooljaar 2010/2011 ligt de nadruk in het ontwikkelproces op de uitwerking van geïntegreerde opdrachten en de reflectielijn. Voor melkveehouderij betekent dit o.a. dat er in de onderbouw twee projecten worden opgezet. Voor de bovenbouw worden BOP/OPA gescreend op aansluiting met het kwalificatiedossier. Deze projecten zijn voorbeeld van een geïntegreerde opdracht. Zij vormen inhoudelijk uitgangspunt voor de reflectielijn: “ondernemen kun je leren!”.

VERBINDING MET AVO

In de pilot speelt Nederlands een belangrijke rol. Met andere woorden Nederlands wordt verbonden met de beroepswereld waarvoor de leerlingen worden opgeleid. Dat maakt het vak interessanter en zinvoller voor de leerling. Bovendien blijft Nederlands daarmee niet beperkt tot enkele lessen in de week. De verwachting is dan ook dat het niveau van Nederlands verbetert, wat past bij de nieuwste exameneisen.

VERBINDING MET VAN HUID NAAR HART

In het project van Huid naar Hart werken we aan de driehoek: structuur, inhoud en cultuur. De pilot van veehouderij heeft de intentie om op deze drie pijlers, op micro-niveau, te werken. Immers, de reflectielijn krijgt een duidelijk gezicht en wordt bewust ingepland (structuur). Bovendien verbinden een aantal teamleden zich specifiek aan dit onderdeel van de opleiding (Gea, Anke, Angela en studietoestel voor leerjaar 1 (Klaaske de Groot, Wim Logtenberg, Jaap Postma) en leerjaar 2 (Gerrit Joke Elsinga, Pier Nijholt, Reinder de Boer) Zij zullen door intensief met elkaar samen te werken leren van elkaar (cultuur). De beroepsgerichte vakken en Nederlands worden “gebruikt” om de leerling inzicht te geven in het effect van eigen en andermans gedrag (inhoud). Kortom, er wordt inhoud gegeven aan de reflectielijn met een uitstraling naar een groot gedeelte van de opleiding. De cultuurpijler heeft op opleidingsniveau te maken met het samenwerken en uitwisselen van informatie tussen docenten die voorheen een minder nauwe werkbond hadden. Door samen te werken en nieuwe werkvormen te introduceren wordt de slag naar professionalisering van docenten van de opleiding concreet gemaakt. De betekenis van deze pilot voor de cultuurpijler AOC breed is groot. Immers, de ervaringen en resultaten zullen met docenten van de andere opleidingen worden gedeeld. Bijvoorbeeld op AOC-brede dagen.

EFFECTMETING

“Hoe weten we of we op de goede weg zitten?” Of te wel: “Hoe weten we of de leerlingen inderdaad beter zicht krijgen op de eigen talenten en deze ook inderdaad inzetten bij leren en werken?”. Om hier een antwoord op te vinden is er, aansluitend op de doelen van van Huid naar Hart, contact gezocht met de docenten van Natural Design. Bij hen ligt de volgende vraag:

Is het mogelijk om in periode 1 voor de leerjaren 1 en 2 van Natural Design een geïntegreerde opdracht of opdrachten te ontwikkelen die te maken hebben met filmopnamen maken? Voor de leerlingen van Natural Design hebben dergelijke opdrachten een grote meerwaarde. Het team van Natural Design gaat hiermee aan de slag. Dit houdt concreet in dat de leerlingen van leerjaar 1 en 2 in een deel van periode 1 leren om opnamen te maken en te monteren. De leerlingen van Natural Design brengen het geleerde in de praktijk door opnames te maken bij de leerlingen van veehouderij. Deze opnames beschouwen wij als een 0-meting. De eerste bijeenkomst met de leerlingen zal in het teken staan van het uitvoeren van de geselecteerde competenties (zie onderstaande tabellen). Deze uitvoering wordt op film opgenomen en met de leerlingen later geanalyseerd. Hieruit volgen leervragen waaraan tijdens de volgende periodes van de pilot wordt gewerkt. Op een later tijdstip, bijvoorbeeld in april/mei worden de opnames herhaald. Dezelfde leerlingen worden nogmaals opgenomen. Hen zal worden gevraagd om een demonstratie te geven van hun competentieontwikkeling. Analyse van deze beelden moet uitwijzen wat deze pilot voor de leerling heeft opgeleverd. De filmopnamen hebben een dubbele functie. Behalve als effectmeting en als authentieke opdracht voor de leerlingen van Natural Design, heeft het tevens een demonstratiefunctie naar de andere medewerkers van het AOC. Een filmfragment over het gebruik van prikkelende werkvormen om leerlingen te leren reflecteren en om leerlingen aan andere competenties te laten werken, is naar onze mening een prachtig middel om de collega's te inspireren

OPZET

Bij de Reflectieleerlijn Veehouderij is de praktijksituatie van leerlingen het aanknopingspunt. Deze praktijk kan de stage zijn, het dagelijks leven of projecten die we op school doen. Op deze manier heeft het voor de leerling echt waarde; het gaat ergens over. Daarnaast zullen op deze manier de collega's (in)direct betrokken gaan worden waardoor ook zij de toegevoegde waarde van reflecteren met leerlingen gaan zien en hopelijk ook toepassen.

ONDERNEMENDE HOUDING, LEERJAAR 1: IK! IN DE WERELD.

Aanknopingspunt:

Lessen Socova

Het leren leren op deze (nieuwe) school

Stage LLB

Basisopzet	Grote lijn	Mogelijke invullingen /thema's	Wie doet wat	Overig
<p>Aansluiten bij kerntaak 1 en 2 van LLB: -Persoonlijke ontwikkeling - Loopbaan</p> <p>1^e 6 weken geeft studiecoach Socova. Daarna samen de thema's van Socova verdiepen door de IIn. bewust te maken wat al het geleerde voor hen betekent. Indien het de mentor niet lukt Socova in periode 1 te geven pakt Anke het zelf vanaf periode 2 op. Koppeling inhoud met de eigen ik: Wie ben ik, wat kan ik, wat wil ik.</p> <p>Samen met de studiecoach de mentorlessen vullen. Deels gezamenlijk, deels ieder eigen uren.</p> <p>Loopbaan is vooral gericht op: stage invulling in relatie tot hun eindbeeld van een manager/vakman</p>	<p>Inzicht krijgen in wie je zelf bent en wat je kunt/wilt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leren leren - leerstrategieën - Je eigen passie - je eigen talent(en) - mijn eigen beeld van een manager/vakman veehouderij 	<p>Vanuit praktijkervaringen/ veel voorkomende situaties onderstaande thema's behandelen. Door het gebruik van creatieve werkvormen de leerlingen ervaringen laten opdoen. Werken adhv casuïstiek, of eigen cases van studenten. Theorie praktisch en tastbaar maken door het inzetten van dramatische werkvormen. (werken met acteurs)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contact maken - Groepsvorming, veiligheid creëren. - Verbaal / non-verbaal gedrag herkennen en bewust inzetten. - Luisteren Samenvatten Doorvragen in gesprekken. - Passie voor het vak kunnen overbrengen. - Feedback kunnen geven + ontvangen van medestudenten. - assertieve houding ontwikkelen, eigen mening kunnen geven en onderbouwen. - eigen kwaliteiten kunnen benoemen 	<p>Anke: Voorbereiden en (samen met de studiecoach) uitvoeren mentorlessen</p> <p>Mentor: overleg en voorbereiden met Anke en samen uitvoeren van mentorlessen</p> <p>Gea: Nederlands en begeleiding Anke</p> <p>Angela: begeleiding Anke</p>	<p>Er zijn 2 1^e klassen, niveau 4 en 2 1^e klassen niveau 3. Deze willen we alle apart houden bij de OH-lessen omdat;</p> <ul style="list-style-type: none"> - de groepen anders te groot worden - de groepen niveau 3, beide van een hele andere aard zijn (Young Farmers en regulier)

ONDERNEMENDE HOUDING, LEERJAAR 2: IK! EN DE ANDER

Aanknopingspunten:

Project 'Volg de Koe', waarbij leerlingen in groepen gaan samenwerken aan de werkprocessen en competenties vermeld in het kwalificatiedossier

Stage

Basisopzet	Grote Lijn	Mogelijke invullingen/thema's	Wie hoeveel uur	Overig
<p>Periode 1 is voorbereiden, samen met de projectgroep 'Volg de Koe'.</p> <p>Periode 2 en 3 starten de OH-lessen waarbij de koppeling met 'Volg de Koe' sterk gelegd wordt.</p> <p>Periode 3 (en 4) zijn gericht op stage</p> <p>Samen met de studiecoach de mentorlessen vullen. Deels gezamenlijk, deels ieder eigen uren. Als het project 'Volg de Koe' loopt komen er een aantal projecturen bij.</p>	<p>Inzicht krijgen in je eigen positie tov anderen en doorkrijgen hoe mensen (en jijzelf) op elkaar reageren en daar ook op kunnen reageren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerken en overleggen - initiatief nemen - inzet van mijn eigen talent - gebruik maken van talenten van een ander - het effect van mijn gedrag - leidinggeven 	<ul style="list-style-type: none"> - Teamrollen (Belbin), eigen rol binnen team herkennen. - Kernkwaliteiten herkennen en benoemen. (Spel) - Kernkwadranten - Argumenteren en overtuigen. - Grenzen kunnen aanvoelen en aangeven. - Conflicten hanteren binnen een samenwerking. - Met een groep vergaderen en overleggen. - Herkennen eigen rol en reactie daarop van anderen - leren inzetten van eigen rol omwille van reactie van anderen. 	<p>Anke: Voorbereiden en uitvoeren van de OH-lessen in mentoruren en tijdens het project</p> <p>Mentor: overleg en voorbereiden met Anke</p> <p>Gea: Nederlands, project, begeleiden Anke</p> <p>Angela: Begeleiden Anke</p>	<p>Leidinggeven moet al aan bod komen ivm de Proeve aan het eind van het 2^e jaar.</p>

ONDERNEMENDE HOUDING, LEERJAAR 3: SAMEN VOORUIT

Zoals eerder is aangegeven zullen Anke, Gea, Angela en de studietoelichters zich in het kader van deze pilot voornamelijk richten op leerjaar 1 en 2 in het schooljaar 2010/11. Echter, men vond het belangrijk om overzicht te krijgen op de totale leerlijn “reflecteren”. Om die reden is hieronder ook de leerjaren 3 en 4 uitgewerkt. De realisatie van dit gedeelte van het plan, zal echter in het schooljaar 2011/12 plaats moeten vinden. Een additionele aanvraag hiervoor zal komend schooljaar worden ingediend.

Aanknopingspunten:
 Stallenbouwproject
 Kengetallenproject
 Stage

Basisopzet	Grote Lijn	Mogelijke invullingen/thema's	Wie hoeveel uur	Overig
Eerste deel van Periode 1 is voorbereiden, samen met de projectgroep Stallenbouw. Daarna staan alle lessen in het teken van de projecten. De uitvoering vindt plaats tijdens de mentorlessen en in een aantal extra aanvullende uren.	We willen de leerling laten kijken naar het eigen handelen in projecten, wat doe ik ervoor, hoe bereid ik mij voor, wat kan ik bijdragen om tot een goed resultaat te komen. Het gaat over het managen van jezelf en de ander. Daarnaast komen aan bod de competenties: kunnen omgaan met druk en tegenslag, plannen, organiseren.	<ul style="list-style-type: none"> - Effectief leiderschap, eigen leiderschapsstijl ontwikkelen. - Onderhandelen, bewustwording van goeie manieren van onderhandelen en de eigen stijl herkennen. - Overtuigen - Reflecteren op eigen handelen en eigen leerdoelen formuleren, bedenken hoe hier aan te werken. (verdieping van jaar 1 en 2) 	<p>Angela: Voorbereiden en uitvoeren van de OH-lessen</p> <p>Docenten Stallenbouw: Voorbereiden en uitvoeren reflectiegesprekken</p> <p>Docenten Kengetallen: Voorbereiden en uitvoeren reflectiegesprekken</p>	Anke zal dit jaar in deze klas niet of hooguit ondersteunend aan de slag. Schooljaar 2010 -2011 gebruikt zij om klas 1 en 2 goed uit te werken. Het bovenbouwteam van Veehouderij verzorgt in 2010-2011 zelf het reflectiegedeelte. Het kan dat hierdoor nog niet alle genoemde onderwerpen aan bod komen.

ONDERNEMENDE HOUDING, LEERJAAR 4: MIJN KRACHT? MIJN TOEKOMST!

Aanknopingspunten:

- Optimaliseren Hoezo? Project
- BOP project
- Eindproeve
- Wat ga je hierna doen?

Basisopzet	Grote Lijn	Mogelijke invullingen/thema's	Wie hoeveel uur	Overig
<p>De uren worden nu losgemaakt van de mentoruren en specifiek ingezet voor de projecten. Zo nodig, dan zullen de mentoruren gebruikt worden. De docenten van de bovenbouw worden meer betrokken en worden gevraagd zelf groepen te begeleiden, zowel inhoudelijk als procesmatig. Daarnaast zullen Gea en Angela als een soort supervisors de docenten en groepen ondersteunen.</p>	<p>Periode 1 start met ondersteuning aan het project 'Optimaliseren Hoezo?' en borduurt voort op de reflectie van het Kengetallenproject in klas 3. Periode 2 en 3 zijn gericht op BOP en de eindproeve. Tegelijkertijd wordt de leerlingen gevraagd na te denken over hun toekomst; wat kan je en wat wil je eigenlijk. Hiervoor worden speciale OH-lessen ingeroosterd. We richten op een ondernemende houding: zelf het heft in handen nemen van</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Visie kunnen verwoorden en overbrengen - Eigen plan presenteren, werken aan inhoud, stem en lichaamshouding. - Vakinhoudelijk discussiëren (LSD, argumenteren en overtuigen) - Gesprekken oefenen met acteurs van de docent theater opleiding. 	<p>Angela: Periode 2 en 3, 4 uur per week voor voorbereiding en uitvoering.</p> <p>Gea: Periode 2 en 3, 4 uur per week voor voorbereiding en uitvoering.</p> <p>Anke: lesgeven in de BOP-periode</p>	<p>Afgelopen jaar hebben Anke en Angela al een serie OH-lessen met de klas gedaan. Hier zijn veel voorstellen voor verbetering uit naar voren gekomen door henzelf en de studenten. Dit jaar zullen deze adviezen meegenomen worden. Hierdoor is wederom voorbereidingstijd nodig.</p>

Totaal klas 1 is dan: 340 klokuren

Klas 1 en 2 is hetzelfde: 340 en 340 = 680 uur op jaarbasis. Dit komt neer op iets meer dan 2 dagen per week.

Hoeveel uur extra is dit voor de mentoren?

Het mentoruur heeft ieder al op het rooster staan. Daarnaast is nog tijd nodig voor overleg met Anke. Dit is 1 uur per week en op jaarbasis 25 uur.

HOEVEEL UUR EXTRA IS DIT VOOR GEA?

Het gaat om 3 periodes, waardoor het op jaarbasis 30 uur aan tijd vraagt. Er moet gekeken worden hoe dat in het taakschema past, want daar is nu geen ruimte voor **omdat Gea al overbelast is**.

HOEVEEL UUR EXTRA IS DIT VOOR ANGELA?

Het gaat om 3 periodes. Daarnaast verzorgt Angela de reflectieleerlijn in de 3^e en 4^e klas. Het begeleiden van Anke vraagt 30 uur op jaarbasis. De lessen voor de 3^e en 4^e klas worden in elke klas in 2 periodes gegeven. De 3^e klas is zo groot dat die gesplitst wordt in 2 groepen. De 4^e klas kan bij elkaar blijven. Zou je elke groep 1 uur per week les geven dan kom je uit op: 3 klassen, 1 uur per week, 20 weken lang = 3 uur les en 2 uur voorbereiding per week = 100 per jaar

Dit past niet in de huidige taakbelasting voor OPA-BOP. Een deel vangt ze al op via het KIGO-project Aan de Slag. Echter, er zijn 50 extra uren nodig om dit in te kunnen vullen. Zou je dit niet doen, dan valt de reflectielijn in de 3^e en 4^e klas uit elkaar.